

ПРИМЕР НОВИХ ИСПОВЕДНИКА ЛАЗАРЕВОГ ЗАВЕТА

ДАНИЦА-ДАНИЕЛА, ЛИЛЈАНА И САНТИПА НИКОЛИЋ ИЗ УРОШЕВЦА

Владимир Васић (1842-1865)

НЕК ВИДИ ДУШМАН

Што ћутиш, ћутиш, Србине тужни?
Протрљај очи! Слава те зове.
Слава те зове на црно гробље:
на оно тужно Косово поље.

Та да ли живиш? Та да ли чујеш
ту црну клетву, тај уздах тешки?
Да ли још памтиш, да ли још знадеш
за онај бојак, бојак витешки?

Грешниче тешки, тржи се, тресни
ланцем о земљу! Нек мине мрак!
Нек душман види, нек душман чује,
да Срб још живи, да је јунак!

У свом тексту „Видовдан и Косово у српском народу“ Владика Артемије каже следеће: „Свети Кнез Лазар је на Видовдан довео до врхунца светосавски идеал српског човека, испунио светосавско српско Јеванђеље, које сажето гласи: „Све за Христа, Христа ни зашта“. То је опредељење за „Царство Небеско“, за вечне духовне вредности: вечну истину, вечну правду, вечну наду, вечни живот“.

Ове речи Владике Артемија су на делу у време садашње потврдиле три, физички нејаке и слабе али духом и страдањем величанствене, жене на Косову и Метохији. То су мајка Даница-Даниела и њене ћерке Лилјана и Сантипa Николић из Урошевца.

Породица Николић је била једна од веома угледних породица у Урошевцу. Њихови преци су били поштовани и уважавани, а и чинили су много доброг и корисног за свој родни град. Након Другог светског рата комунисти су им велики део имања конфисковали. Мајка Даниела је као млада девојка од осамнаест година дошла у Урошевац у посету свом оцу официру Југословенске војске који је ту службовао, упознала свог будућег супруга и напустила родну Словенију да би у том граду на Косову и Метохији наставила свој живот и створила породицу. Имали

су две ћерке: Сантипу и Лилјану. Санטיפа је постала угледни архитекта а Лилјана инжењер.

Цео живот, као и рат 1999 године су провеле у свом родном граду. Три саме, незаштићене жене. Мајка Даниела је била слепа, Лилјана непокретна, обе ноге су јој биле одузете након саобраћајне несреће, једино је Санטיפа била физички здрава. Након повлачења српских снага са простора наше јужне покрајине и уласка војника КФОР-а за Србе је почео прави прогон. Срби су из Урошеваца у колонама напуштали свој град, и у граду је у првом тренутку остало десет српских породица да би се убрзо тај број смањио на шест. Санטיפа као једина здрава у породици је ишла у набавку али су је често нападали Шиптари чак неколико пута и пребили. Такође, војници ОВК су им повремено улазили у кућу и узимали шта су хтели, а њих малтретирани, свим трима су зубе поломили.

У почетку оне нису имале никакву заштиту, а нису је ни тражили. Али након честих напада Шиптара Лили је отишла код Американаца и рекла да су и оне Српкиње, а да немају заштиту. Они су питали како је то могуће? Па нико их није пријавио, јер су биле физички одвојене од других Срба. Заштиту су добиле 21. августа 1999 године када је дошло осам америчких војника да их чувају тако што су дежурали испред њихових улазних врата. Чували су их до 18 марта 2000 године. Тог дана дошли су Грци и заменили Американце. По речима Сани када су дошли Грци она се јако заплакала, а један грчки војник је дошао до њих и рекао им да не брину и да ће их они чувати.

Заштита грчког КФОР-а је трајала до 18. марта 2004, тачно четири године. Шиптари су 17 марта извршили напад на цркву у Урошевцу коју су покушали да одбране припадници грчког КФОР-а. Грчки војници су се повукли у цркву пред руљом, а онда су дошли амерички војници са тенковима да спашавају Грке, срушили су део цркве и извукли грчке војнике, пре него што су Шиптри запалили цркву, при чему је један број Грка добило веома тешке опекотине. Након паљења цркве демонстрације су се смириле, али све је настављено 18 марта када су кренули након окупљања пред општином према оно мало Срба који су остали у Урошевцу. Сво време од 1999 па до погрома 2004 Дани, Лили и Сани су биле у Урошевцу спремне да остану, без обзира на тешка искушења, у свом граду, на КиМ. Када је почео погром остало је само шест српских породица у Урошевцу. Демонстранти су ишли право према породици Николић. Обзиром да су Американци променили команданта, а нови командант је био близак са шиптарима, убедили су га да Србима више није потребна заштита и он је почео да повлачи војску. Тог дана мајку и ћерке нису чували Грци већ Јермени који су се повукли а оне су остале саме. Тада је дошао један црнац који је радио у општини и рекао да не излазе из куће да не би настрадале. Убрзо је дошло шест америчких војника који су им наредили да се спакују јер морају да оду. Оне нису хтеле ни по

коју цену да напусте свој родни град и своје огњиште, али они су прво зграбили у наручје мајку Даниелу која је слепа и непокретну сестру Лилјану коју су засипали каменицима Шиптари док је напуштала кућу, од којих јој је једна од њих и поломила ногу, што наравно није одмах ни осетила јер је била парализована. Санטיפа је зграбила две иконе, једну господњу и другу стару породичну, славску икону Светог Николе из Јерусалима. Кућа је остала отворена у нади да ће је Амерички војници сачувати. Хамерима су их Американци одвели у грчки камп КФОР-а, а не у Бондстил који је много ближи, где су се срели са осталим преживелим Србима из Урошевца. Кућа Николића је запаљена и све што је било у њој је изгорело, књиге скупљане деценијама као и једна прелепа слика Богородице коју је насликао чувени Ђото.

Исто вече у грчки камп је дошао амерички командант који је саопштио Лили да од данас оне немају више ништа јер је све изгорело. У том тренутку једна српкиња Душанка која је такође истерана из своје куће у Урошевцу је скочила на тог америчког војника и хтела је да га удави, једва су је задржали, а Американац је побегао. Али пошто је имала слабо срце током те исте ноћи јој је позлило, хтели су да је одведу у Бондстил, ставили је у џип, али је ту у џипу и умрла. Сталне косовске трагедије, нека Господ сестри Душанки подари Царство небеско.

Грци су их касније 20 августа 2005 године одвели у Грчку у војну болницу, јер није КФОР дозволио да амбулантним колима дођу у Београд. У тој болници су се лечили и српски солунски ратници. Мајка Даниела је имала поломљена ребра, Лилианина поломљена нога је била још увек незалечена, а Сани поломљену вилицу и зубе. Грци су им понудили да када се залече остану у Грчкој, да им дају стан у Солуну и месечни приход од кога ће моћи да преживе. Али оне то нису желеле, говориле су да оне нису азиланти, да имају имање на Косову и да неће нигде да живе осим на светој српској земљи, у свом граду. Након неког времена Грци одлазе из те војне болнице у нови објект али сваке суботе је долазио начелник болнице да их све три прегледа и да види да ли им је нешто потребно. У војној болници у Солуну су остале до 2 новембра 2007, након чега се поново враћају у грчки камп КФОР-а на Косово. Њихова одлука је била да се врате, да им се обнови кућа и да остатак живота проведу у Урошевцу. Нико није био вољан да то учини, ниједна међународна организација, ни локални Албанци, нико. Фабрику покојног господина Николића је „приватизовала“ Косовска повереничка агенција коју су основале Уједињене нације. Данијелу и њене ћерке нико о овоме није обавестио нити је тражена дозвола за овај поступак. Али ипак оне су имале само једну жељу да се врате у свој родни град.

У грчком кампу КФОР-а Ригас Фереос оне су биле до 31 октобра 2012 године. Грчки војници су шест дана пре тога отишли у војну базу КФОР-а у Приштину, а Кфор је земљу продао Албанцима који су чували камп. Шест дана су оне биле

саме без струје, воде, грејања, намирница и лекова у празном монтажном објекту само са врећама за спавање. Ове изузетне жене су постале симбол српског страдања на Косову и Метохији почетком 21 века, њихова снага и борба за останак на српској земљи, у вољеном граду је угаони камен Лазаревог завета и одговорности према себи и својој земљи. Када је након прогона Владике Артемија 2010 година на њихова врата у кампу закуцао вл. Атанасије Јефтић са поклонима оне су му одговориле да он који је прогонио њиховог владика Артемија није добродошао код њих ни он ни било ко други, да су оне дужне да и у ситуацији у којој се налазе бране истину и свог Владика.

Уз помоћ добрих људи са КиМ оне су камионом Црвеног Крста из Штрпца пребачене у Београд, у стан у коме данас живи само Сантита Николић. Мајка Даниела се упокојила годину дана од доласка у Београд, а сестра Лилјана Николић 8 маја 2015 године у три сата ујутру. Никада више нису виделе вољено Косово ни свој мили град Урошевац. Данас Сантита живи сама у Београду, везана за инвалидска колица са пуно успомена али без наде да ће икада да види родну грудну. Повремено је посете најближи пријатељи.

Текст о српским исповедницима Лазаревог завета Даниели, Лилјани и Сантита Николић ћемо завршити стиховима Патријарха Данила.

Патријарх Данило (око 1350 – око 1396)

ИСПОВЕСТ МРТВОГ КНЕЗА ЛАЗАРА

Боља ми би похвална смрт
неголи са поругом живот.

Ако и на образу рану и по глави мач,
за благочашће се патих,
но мужаствен показах се
и с мученицима убројих се.

Гледах доње бојеве
и избројих горње почести,
гледах мачеве
и помишљах на горње венце,
очекивах смрт
и на бесмртност помишљах.

Промена подвига
довољно ми би за утешење.

У Београду, на Видовдан 2016 године

Разговор са Сантипом Николић водио пс Иринеј

Припремила: Снежана Антонијевић